

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER	5
KISALTMALAR CETVELİ	13
GİRİŞ.....	15

BİRİNCİ BÖLÜM

FATURANIN TİCARET HAYATINDAKİ ROLÜ ve TİCARİ DEFTERLERLE İLİŞKİSİ

§ 1. FATURANIN DÜZENLENMESİ İLE İLGİLİ BAZI ÖNEMLİ KAVRAMLAR	17
I. VERGİ MÜKELLEFİ ve TACİR KAVRAMLARININ İLİŞKİSİ	17
II. TAŞINIR MAL SATIŞI SÖZLEŞMESİNDE VERGİYİ DOĞURAN OLAY	18
A. Gelir Vergisi Kanunu'na Göre Vergiyi Doğuran Olay	18
B. Kurumlar Vergisi Kanunu'na Göre Vergiyi Doğuran Olay	19
C. Katma Değer Vergisi Kanunu'na Göre Vergiyi Doğuran Olay	19
III. SATIM KONUSU MAL İÇİN FATURA DÜZENLENMESİNİN ZAMANI	19
A. Vergi Usul Kanunu'ndaki Genel Düzenleme	19
B. Satım Konusu Malın Teslim Yerine Göre Satış Sözleşmesi Türleri ve Bunlarda Vergi Usul Kanunu'na Göre Faturanın Düzenlenme Zamanı.....	21
1. Yerinde Satış	21
2. Mesafeli (Göndermeli) Satış	22
3. Uzaktan Satış	22
C. Vergi Usul Kanunu'na Göre Fatura Düzenlenme Zamanıyla İlgili Özellik Arz Eden Satış Sözleşmeleri.....	23
1. Satış İçin Bırakma Sözleşmesi (Konsinye Satış)	23
2. Numune Üzerine ya da Tecrübe Ve Muayene Şartıyla Yapılan Satışlar	24

3. Bölünebilir Malların Kısım Kısım Teslimi.....	24
4. Bedeli Peşin Olarak Ödenen Mallar	26
§ 2. SAHTE YA DA MUHTEVİYATI İTİBARİYE YANILTICI FATURA	26
I. SAHTE YA DA YANILTICI FATURA DÜZENLENMESİNİN AMACI.....	26
II. VERGİ HUKUKUNDA SAHTE ya da MUHTEVİYATI İTİBARİYE YANILTICI FATURANIN TESPİT YÖNTEMLERİ	29
A. Defterler Üzerinde Karşıt İnceleme Yapılması.....	29
B. Sahte Fatura Düzenlenmesinin Önlenmesi İçin Getirilen Tevsik Yükümlülüğü	31
İKİNCİ BÖLÜM	
FATURA	
§ 3. FATURANIN TANIMI, ŞEKLİ ve DÜZENLENME AMACI	35
I. FATURANIN TANIMI.....	35
II. FATURANIN ŞEKİL AÇISINDAN UNSURLARI.....	37
III. FATURANIN DÜZENLENMESİNİN AMACI.....	37
A. Vergi Hukukunda	37
B. Ticaret Hukukunda.....	39
C. Borçlar Hukukunda	42
D. İcra ve İflas Hukukunda Haksız Takiplere Dayanak Oluşturabilmesi.....	45
IV. FATURA DÜZENLEME YÜKÜMLÜLÜĞÜ BULUNAN KİŞİLER	46
A. Vergi Usul Kanunu'nda	46
B. Türk Ticaret Kanunu'nda	47
§ 4. BAZI FATURA ÇEŞİTLERİ	48
I. İRSALİYELİ FATURA	48
II. AÇIK FATURA	50
III. KAPALI FATURA	52
IV. İADE FATURASI.....	53
V. VERGİ USUL KANUNU'NA GÖRE FATURA YERİNE GEÇEN BELGELER.....	53
VI. E-FATURA	55
A. E-Fatura Düzenleyebilecek Kişiler	59
1. E-Faturaya Geçme Zorunluluğu Olan Kişiler	59

2. E-Fatura Uygulamasına İhtiyarî Olarak Dahil Olabilecek Kişiler	62
B. E-Faturanın Muhatabı Olabilecek Kişiler	62
C. E-Fatura Düzenlemenin Hukuki ve Teknik Şartları	62
1. E-Faturanın Şekli	64
2. E-Fatura Yerine İstisnaî Olarak Kâğıt Fatura Düzenlenmesi.....	66
3. E-Faturanın Düzenlenmesi ve Gönderilmesi	68
a. Temel Fatura Senaryosu (Uygulaması).....	70
b. Ticari Fatura Senaryosu (Uygulaması).....	71
D. E-Faturanın Saklanması Usulü	71
E. E-Faturanın Hukuki Niteliği	73
F. E-Faturaya İtirazın Usulü	73
VII. E-ARŞİV FATURA.....	77
A. E-Arşiv Fatura Düzenleyebilecek Kişiler	78
1. E-Fatura Kullanmakta Olanlar ya da 1 Ocak 2020'den İtibaren E-Fatura Kullanma Yükümlülüğü Olanlar	78
2. İnternet Ortamında Aracılık Faaliyeti Yürütenler	80
3. E-Arşiv Fatura Uygulamasına Dahil Olmamakla Birlikte Parasal Sınırlar Aşıldığı İçin E-Arşiv Fatura Düzenlemesi Gereken Mükellefler	81
4. Gelir İdaresi Başkanlığı'nın Bazı Mükelleflere E-Arşiv Fatura Düzenleme Yükümlülüğü Getirebilme Yetkisi.....	81
B. E-Arşiv Fatura Muhatabı Olabilecek Kişiler	82
C. E-Arşiv Fatura Düzenlemenin Hukuki Ve Teknik Şartları	82
1. E-Arşiv Faturanın Şekli	82
2. E-Arşiv Faturanın Yerine İstisnaî Olarak Kâğıt Faturanın Düzenlenmesi	83
3. E-Arşiv Faturanın Düzenlenmesi ve Gönderilmesi	83
D. E-Arşiv Faturanın Saklanması Usulü	84
E. E-Arşiv Faturanın Hukuki Niteliği	84
F. E-Arşiv Faturaya İtirazın Usulü	85
§ 5. FATURAYA İTİRAZ EDİLMESİNİN VE EDİLMEMESİİNİN SONUÇLARI	85
I. FATURANIN İSPAT HUKUKU AÇISINDAN SENET NİTELİĞİNDE OLMASI	85

II. FATURAYA İTİRAZ.....	87
A. Satıcı Tacirin Düzenlediği Faturaya Alıcının İtiraz Etmesi.....	87
B. İtirazın Şekli.....	87
III. FATURAYA İTİRAZ EDİLMESİNİN DOĞURDUĞU SONUÇLAR	89
IV. FATURAYA İTİRAZ EDİLMEMESİNİN DOĞURDUĞU SONUÇLAR	90
A. Faturanın Senet Niteliği Kazanması.....	90
B. İtiraz Edilmeyen Faturanın Faturayı Düzenleyen Lehine Adı Karine Oluşturması ve Bunun Şartları	91
1. Faturayı Alan Tarafın da Tacir Olması	91
2. Faturada Bulunması Gereken Olağan Hususlar	92
a. Faturada Yer Verilen Vade Farkı Kaydının Fatura İçeriğinden Sayılıp Sayılmayacağı Tartışması	93
b. Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun Vade Farkının Fatura İçeriğine Dahil Olmadığı Hususunda Vermiş Olduğu Karar	94
c. Kısa Değerlendirme.....	95
V. FATURAYA İTİRAZ ETMEYEN ALICI TACİRİN, KENDİ ALEYHİNE OLAN ADI KARİNENİN AKSİNİ İSPAT ETMESİ	97
§ 6. TARAFLAR ARASINDAKİ SATIM SÖZLEŞMESİNİN VARLIĞINI İSPATA YARAYAN DİĞER BAZI BELGELER	99
I. SEVK İRSALİYESİ	100
II. VERGİ DAİRESİNE VERİLEN BA-BS FORMLARI	102
III. TİCARİ DEFTERLER	103
 ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	
TİCARİ DEFTERLERLE İSPAT	
§ 7. TİCARİ DEFTERLER.....	105
I. GENEL OLARAK DEFTER TUTMANIN AMACI	105
A. Türk Ticaret Kanunu'na Göre Defter Tutmannın Amacı	107
B. Vergi Usul Kanunu'na Göre Defter Tutmanın Amacı.....	107
II. TÜRK TİCARET KANUNU'NA GÖRE TUTULMASI GEREKEN DEFTERLER	110
A. Türk Ticaret Kanunu'nda İşmen Sayılmış ve Tutulması Zorunlu Olan Defterler.....	111
1. Gerçek Kişi Tacirlerin Tutmakla Yükümlü Olduğu Defterler.....	111

a.	Yevmiye Defteri	111
b.	Büyük Defter (Defter-i Kebir).....	113
c.	Envanter Defteri	113
2.	Tüzel Kişi Tacirlerin Tutmakla Yükümlü Olduğu İsmen Sayılan Defterler	114
a.	Pay Defteri.....	115
b.	Yönetim Kurulu Karar Defteri.....	116
c.	Genel Kurul Toplantı Ve Müzakere Defteri.....	116
B.	İhtiyarî Defterler	117
III.	VERGİ USUL KANUNU'NA GÖRE VE DİĞER KANUNLARA GÖRE TUTULMASI GEREKEN DEFTERLER	117
A.	Vergi Usul Kanunu'na Göre Tutulması Gereken Defterler.....	117
1.	Bilanço Esasına Göre Defter Tutan Tacirlerin Tutmaları Gereken Defterler.....	118
a.	Yevmiye Defteri	118
b.	Büyük Defter	119
c.	Envanter Defteri	119
2.	İşletme Hesabına Göre Defter Tutan Tacirlerin Tutmaları Gereken Defterler	119
3.	Sinaî Müesseselerin Tutmaları Gereken Defterler	120
4.	Diğer Müesseselerin Tutmaları Gereken Kayıtlar.....	121
B.	Diğer Kanunlara Göre Tutulması Gereken Defterler	122
§ 8. E-DEFTER		125
I.	GENEL OLARAK E-DEFTER UYGULAMASI	125
A.	E-Defter Uygulaması İle İlgili Temel Kavramlar	127
1.	Elektronik Defter Beratı	127
2.	Nitelikli Elektronik Sertifika.....	128
3.	Mali Mühür	130
4.	Açılış ve Kapanış Onayı.....	131
5.	Zaman Damgası	132
B.	E-DEFTER TUTANLAR.....	132
1.	E-Defter Tutma Zorunluluğu Olanlar	133
2.	İhtiyarî Olarak E-Defter Tutabilenler	133
C.	E-Defter Tutabilmek İçin Gerekli Olan Usulî Şartlar	134

II.	E-DEFTERİN TUTULMA ŞEKLİ	135
A.	Genel Olarak	135
1.	Aylık Dönemler İtibarıyle Defter Tutmak	136
2.	Açılış ve Kapanış Onayları.....	136
B.	E-Defter Bilgilerinin Gelir İdaresi Başkanlığı'ndaki Elektronik Defter Uygulamasına Yüklenmesi.....	136
C.	Elektronik Defter Parçalarının Değişmezliğinin Sağlanması İçin Kurulan Sistem	137
III.	E-DEFTER OLARAK TUTULABİLECEK DEFTERLER- SAKLAMA VE İBRAZ USULÜ.....	139
A.	E-Defter Olarak Tutulabilecek Defterler.....	139
B.	E-Defterin Saklanma Usulü.....	140
C.	E-Defterin İbrazı.....	140
§ 9. TİCARÎ DEFTERLERDEN DELİL OLARAK YARARLANILMASI.....	141	
I.	GENEL OLARAK KESİN DELİLLE İSPAT KURALI VE ELEŞTİRİLEN YÖNLERİ	141
II.	TİCARÎ DEFTERLERDEN DELİL OLARAK YARARLANILMASININ GEREKÇESİ	148
III.	DELİL OLARAK YARARLANILACAK DEFTERLER.....	150
IV.	TACİRİN KENDİ DEFTERLERİNE DAYANARAK İDDİASINI İSPATLAYABİLMESİNİN KOŞULLARI.....	152
A.	Defterlerin Eksiksiz ve Usulüne Uygun Tutulması.....	155
B.	Defterlerin Açılış ve Kapanış Onaylarının Yapılmış Olması	160
C.	Defter Kayıtlarının Birbirini Doğrulaması	164
D.	Karşı Tarafın Defterlerinde İddianın Aksine Bir Kayıt Bulunmaması ve Bu Sonucu Doğuran Diğer Haller	166
1.	Karşı Tarafın Ticarî Defterlerindeki Kayıtların Davacı Tacirin İddiasını Doğrulaması.....	166
2.	Karşı Tarafın Defterlerini İbraz Etmemesi.....	166
a.	Mahkemenin Defterlerin İbrazını Re'sen İsteyip İsteyemeyeceği Sorunu.....	167
b.	Mahkemenin Defterlerin İbrazına Karar Verebilme İçin Arayacağı Şartlar	170
(1)	Korunmaya Değer Bir Hukukî Menfaatin Bulunması.....	170
(2)	İspat İçin Defterlerin İbrazının Zorunlu Olması.....	171
(3)	Uyuşmazlık Konusunun Ticarî İşletmeyle İlgili Olması.....	172

c.	İbrazın Usulü	172
d.	Mahkemenin Verdiği İbraz Kararına Uyulmaması.....	175
	(1) Karşı Tarafın Elinde İbraz Edebileceği Bir Defteri Bulunmadığını Beyan Etmesi.....	176
	(2) Defterlerini İbraz Etmeyen Tarafın Ortaya Çıkan Durumun Aksını İspat Etme Hakkı	177
3.	Karşı Tarafın Defterlerindeki Lehe ve Aleyhe Kayıtların Bir Bütün Oluşturması	177
a.	Genel Olarak İkrarın Bölünmezliği İlkesi	177
b.	Ticarî Defterlerin Usulüne Uygun Tutulmuş Olması Durumunda.....	181
c.	Ticarî Defterlerin Usulüne Uygun Tutulmamış Olması Durumunda	182
4.	Karşı Tarafın Defterlerdeki Kayıtların Aksını Kesin Delillerle İspat Edememiş Olması.....	183
5.	Karşı Tarafın Hiç Defter Tutmamış ya da Defterlerini Usulüne Uygun Olarak Tutmamış Olması.....	186
E.	Karşı Tarafın Defterlerinden Delil Olarak Yararlanılamayan Durumlar	187
1.	Karşı Tarafın Defterlerinde Uyuşmazlık Konusu İle İlgili Herhangi Bir Kayıt Bulunmaması	187
2.	Karşı Tarafın Haklı Nedenle Defterlerini İbrazdan Kaçınması.....	188
3.	Karşı Tarafın Zayı Belgesi Sunması	189
V.	TACİRİN KARŞI TARAFIN TİCARÎ DEFTERLERİNE DAYANARAK İDDİASINI İSPATLAYABİLMESİİNİN KOŞULLARI.....	190
A.	Karşı Tarafın Defterleriyle Birlikte Başka Delillere de Dayanılması Durumunda	190
B.	Delillerin Karşı Tarafın Defterlerine Hasredilmesi Durumunda	191
1.	Karşı Tarafın Defterlerindeki Kayıtların İddayı Doğrulaması.....	191
2.	Karşı Tarafın Defter Tutmaması.....	191
3.	Karşı Tarafın Defterleriyle İlgili Zayı Belgesi Sunması	192
4.	Karşı Tarafın Defterlerini Usulüne Uygun Tutmamış Olması	193
5.	Karşı Tarafın Defterlerini İbraz Etmemesi.....	194
6.	Karşı Tarafın Defterlerindeki Kayıtların İddianın İspatlanması İçin Yeterli Olmaması.....	196

VI. TACİRİN DEFTERLERİİNDE YER ALAN LEHİNE OLAN KAYDI DESTEKLEMEK ÜZERE FATURAYI DA İBRAZ ETMESİNİN GEREKİP GEREKMEDİĞİ SORUNU	197
A. Faturanın İbrazının Gerektiği Yönündeki Görüş	197
B. Faturanın İbrazının Gerekmediği Yönündeki Görüş	197
C. Yargıtay'ın Görüşü	198
SONUÇ	199
KAYNAKÇA.....	205